

Опубліковано:

Апт О. А. Деякі аспекти викладання анатомії людини іноземним студентам в світі вимог Болонського процесу / О. А. Апт // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 21-22 травня 2015, м. Тернопіль. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкнига, 2015. - С. 151-152.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ ІНОЗЕМНИМ
СТУДЕНТАМ В СВІТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

О.А.Апт

Запорізький державний медичний університет

SOME ASPECTS OF TEACHING HUMAN'S ANATOMY FOR FOREIGN
STUDENTS ACCORDING TO THE ACCOUNT OF THE BOLOGNA PROCESS

O.A.Apt

Zaporizhian State Medical University

Резюме: статті розглянуті основні моменти викладання анатомії людини для студентів – іноземних громадян, які навчаються англійською чи російською мовами, з урахуванням вимог Болонського процесу, вказані переваги, що надає використання Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи для підвищення академічної мобільності та поліпшення адаптації іноземних студентів в світі чинного «Закону про вищу освіту».

Abstracts: The article highlighted the main points of teaching human anatomy for students - foreigners who study English and Russian, with the requirements of the Bologna Process, and the advantages from using European Credit Transfer and Accumulation System to increase academic mobility and improve the adaptation of foreign students according of the « Law on Higher Education of Ukraine».

Вступ. На даному історичному етапі одним з пріоритетів розвитку є всебічна міжнародна інтеграція України та системи нашої вищої освіти у Європейській простір. Використання Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) сприяє академічній мобільності здобувачів освіти, передбачає запровадження механізмів гарантії якості для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання вищої освіти України та Європейського союзу. Такий підхід вимагає розширення самостійності та незалежності вищого навчального закладу, більшої відповідальності у

прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів. За новим «Законом про вищу освіту», з метою створення умов для міжнародної академічної мобільності вищий навчальний заклад має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами. Тобто, передбачено розширення співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання; полегшується впровадження на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок вищих навчальних закладів, продаж патентів та ліцензій, надання послуг, пов'язаних зі здобуттям вищої та післядипломної освіти іноземними громадянам в Україні. Все вищезазначене повинно значно підвищити привабливість вітчизняних ВНЗ для іноземних студентів, але ми повинні усвідомлювати численну низку складнощів, які виникають при викладанні базових дисциплін, таких як анатомія людини, студентам з різних країн.

Основна частина. Одним з найбільш складних завдань для студентів I курсу є вивчення анатомічної термінології на практичних заняттях з анатомії людини. При цьому, складнощі, пов'язані як з кількістю необхідних термінів, яка лавиноподібно збільшується протягом перших тижнів занять, так і з проблемою вивчення зовсім нової латинської мови (навіть в мінімалізованому обсязі). В даному випадку, дещо в привілейованому становищі опиняються іспаномовні та англomовні іноземні студенти, базові мови яких мають в собі велику кількість слів латинського походження. Але лише 10 - 15% таких студентів плідно використовують ці переваги. Більшість англomовних студентів на початку навчання взагалі не розуміють необхідності ретельного вивчення *Nomina anatomica*, що значно знижує якість отриманих знань. Дещо інша картина виявляється в групах студентів-іноземців з російською мовою навчання. Студенти, які добре знайомі з французькою мовою, досить легко опановують термінологію, яка допомагає їм компенсувати прогалини у

володінні російською мовою. Іноземні студенти з середньоазійського регіону, при високому рівні володіння російською мовою, взагалі не відчують будь-яких ускладнень, на відміну від їх співвітчизників, що мають низький рівень лінгвістичних знань. Це найбільш проблемний контингент з усіх іноземних студентів. До всіх цих проблем додаються загальні адаптаційні негаразди у соціальному та психологічному аспектах, що значно ускладнює і подовжує термін адаптації студентів-іноземців до вимог вітчизняного навчального процесу.

Розглянуті передумови вимагають від викладача трансформувати педагогічний процес таким чином, щоб мобілізувати всі психологічні та когнітивні можливості іноземних студентів. До них належать більш висока конкурентна складова, позитивні приклади співвітчизників, залучення індивідуального побутового досвіду та можливість використання студентами анатомічної літератури рідною мовою. Нажаль, у багатьох випадках ми стикаємось з низьким рівнем базових природничо-наукових знань в комплексі з недостатнім аналітичним досвідом і відсутністю схильності до синтезу та систематизації знань, що значно ускладнює процес засвоєння матеріалу. В подібних ситуаціях необхідне зважене поєднання традиційних та інноваційних методів викладання. Даже важливо донести до свідомості студента важливість традиційного і, водночас, творчого відношення до процесу навчання. Найважливішим при цьому є вивчення анатомічних препаратів з одночасним їх описом за допомогою *Nomina anatomica*. Засвоєння знань з анатомії людини повинне базуватися на дослідженні навчального трупного матеріалу, використанні препарування, що дозволяє розкрити індивідуальні здібності студентів, та в подальшому допоможе в формуванні особистого клінічного мислення та сприяє розвитку академічної мобільності. Інноваційні візуальні методи допоможуть нівелювати проблеми мовного бар'єру, що дозволить зменшити психологічну напругу, яка іноді переслідує іноземних студентів на початку навчання.

Висновки. Таким чином, використання кредитно-модульної системи організації

начального процесу у вищих медичних навчальних закладах вимагає забезпечити індивідуальний гнучкий підхід до викладання таких базових дисциплін як анатомія людини для іноземних студентів, що прискорює формування компетентнісних навичок і полегшує процес адаптації таких студентів до вимог вищої медичної школи на рівні загальноєвропейських стандартів. Цей процес має поглиблюватись і вдосконалюватись на базі розширення автономії вищих навчальних закладів.

Література.

- 1.Булах І. Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І. Є. Булах, О. П. Волосовець, М. Р. Мруга // Медична освіта. – 2011. – №2.–С.20–22
 - 2.Волошин М.А.«Досвід роботи з російськомовними іноземними студентами на кафедрі анатомії людини» / Волошин М.А., Апт О.А., Щербаков М.С. // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах України». – Тернопіль, 2014. – С.174-175
 - 3.Закордонець О.О. «Упровадження міжнародних стандартів у підготовці і провізорів – іноземних громадян» / Закордонець О.О., Савичук О.В., Лехніцька С.І. // Матеріали Х ювілейної Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах України на новому етапі». – Тернопіль, 2013. – С.183-185
 - 4.Суліма Є. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу / Є. Суліма // Вища школа. – 2010. – № 11. – С. 5–13
- Автор: Апт Ольга Анатоліївна, кандидат медичних наук, старший викладач кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії Запорізького державного медичного університету. olga12apt@gmail.com, тел.: 0505788000. Адреса: 69006, місто Запоріжжя, проспект Леніна 189, 29